

Одеський державний університет внутрішніх справ
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ЕРУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

1 січня – 11 лютого 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

УДК [005.336.2:34]:[006.922.1:004:007.2](062.552)

П 68

Організаційний комітет:

Дмитро Швець – доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, полковник поліції, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Максим Корнієнко – доктор юридичних наук, професор, полковник поліції, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Олег Шкута – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри професійних та спеціальних дисциплін Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ;

Дмитро Афонін – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу Одеського державного університету внутрішніх справ;

Ігор Биков – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу Одеського державного університету внутрішніх справ.

Правова компетентність в еру цифрової трансформації :

П 68 матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 січня – 11 лютого 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 132 с.

ISBN 978-966-397-368-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Правова компетентність в еру цифрової трансформації» (1 січня – 11 лютого 2024 року).

УДК [005.336.2:34]:[006.922.1:004:007.2](062.552)

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2024

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2024

ISBN 978-966-397-368-5

Доступ до інформації в контексті Конвенції з прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду	
Стрілець Г. О.	97
Цифрова трансформація «Освіта 4.0»: компетентності студентів-юристів	
Татаренко Г. В.	100
Сучасні новели виконавчого провадження	
Шандрук С. М.	104
Тактико-криміналістичні основи збору електронних (цифрових) доказів з відкритих джерел під час досудового розслідування	
Швець Д. В., Афонін Д. С.	106
Припинення шлюбу між чоловіком і жінкою, які є громадянами різних країн: європейський досвід	
Шебаніц Д. М.	110
Роль штучного інтелекту у підвищенні ефективності досудового розслідування в сучасних реаліях війни	
Шевчук В. М.	114
Авторознавча експертиза згенерованих текстів	
Ющенко С. С.	118
Перспективи впровадження сильного штучного інтелекту (ШІ) у протидію злочинності в Україні, використовуючи світові практики	
Янкова Л. Ю.	121

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИЛЬНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ) У ПРОТИДІЮ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СВІТОВІ ПРАКТИКИ

Янкова Л. Ю.

*кандидат юридичних наук,
викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності
факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

У світі, де технологічний прогрес неухильно крокує вперед, роль штучного інтелекту (ШІ) в сфері кримінального правосуддя стає все більш актуальною.

Останнім часом велику увагу привертає концепція сильного ШІ, який має потенціал не лише асистувати, а й значною мірою

автоматизувати процеси виявлення та розслідування злочинів Він відноситься до рівня розвитку штучного інтелекту, при якому машина володіє когнітивними функціями на рівні людського розуму. Це означає, що такий інтелект не просто виконує певні зазначені задачі, але й здатний до навчання, розуміння, мислення, усвідомлення та творчості. Такий ШІ може самостійно адаптуватися до нових ситуацій, формувати узагальнення та висновки, а також володіти самосвідомістю.

Це дослідження має на меті дослідити потенціал сильного ШІ у попередженні та розкритті кримінальних правопорушень, аналізуючи як технічні аспекти таких систем, так і правові, етичні та соціальні виклики, що виникають у зв'язку з їх впровадженням.

З огляду на швидкий розвиток ШІ, особливо в галузях обробки великих даних, машинного навчання та нейромереж, існує значний потенціал для його застосування у виявленні шаблонів поведінки, які можуть вказувати на кримінальну діяльність. Сильний ШІ може допомогти у вирішенні складних завдань, від аналізу доказів до прогнозування потенційних злочинів, забезпечуючи при цьому нові рівні ефективності та точності. Проте, такі перспективи вимагають глибокого аналізу не тільки технічних можливостей, але й юридичних, етичних та соціальних аспектів їх використання.

Ми прагнемо оцінити потенційні переваги та ризики впровадження сильного ШІ, з акцентом на відповідність існуючим нормам кримінально-процесуального законодавства України та необхідності їх адаптації до нових технологічних реалій, так як розвиток сильного ШІ також ставить перед нами безліч етичних та правових питань. Це стосується проблем приватності, безпеки, відповідальності за рішення, ухвалені ШІ, та його впливу на ринок праці. Крім того, існує питання про те, яким чином варто інтегрувати такий інтелект в суспільство та як регулювати його діяльність. Вивчення потенціалу ШІ змушує наукове співтовариство, бізнес та уряди серйозно задуматися над його майбутнім. Важливо, щоб розвиток таких технологій відбувався з урахуванням не тільки технічних можливостей, але й соціальних, етичних та гуманітарних аспектів. Розвиток сильного ШІ може стати однією з найбільших пригод людства в ХХІ столітті, що здатна кардинально змінити наше життя, суспільство та майбутнє.

Важливим елементом дослідження є аналіз міжнародного досвіду та практик використання ШІ у кримінальному правосудді, що може слугувати орієнтиром для розвитку українського законодавства та практики у цій сфері, так як сьогодні ШІ проник у всі функції держав світу, від оподаткування (наприклад, британська програма Connect), до безпеки кордонів і навіть громадського порядку. Таке використання урядом частково пояснюється останніми тенденціями. Злочинність,

наприклад, стала «високотехнологічною», оскільки злочинні угруповання використовували технологію від її перших днів до останніх тенденцій у сфері криптовалют і кіберзлочинів [1].

Через занепокоєння невідповідністю між злочинцями та правоохоронними органами кримінальне правосуддя має бути однаково оснащеним і готовим використовувати такі технології, як ШІ, для покращення запобігання злочинності та контролю. Зокрема, штучний інтелект використовується в правоохоронних органах і судах для отримання кращих і швидших результатів із значно меншою похибкою через відсутність участі людини.

Кримінальне правосуддя нещодавно звернулося до штучного інтелекту, щоб покращити результати, скоротити злочинність і затримки, пов'язані з правосуддям, оскільки дослідження показали, що штучний інтелект може бути постійною частиною екосистеми кримінального правосуддя завдяки допомозі в розслідуванні [2].

Використання штучного інтелекту можна легко помітити як у правоохоронних органах, так і в судах як інструмент запобігання та прогнозування, а також як інструмент розкриття злочинів і рецидивів.

Завдяки аналітиці відео та зображень штучний інтелект використовується для покращення результатів правоохоронних органів, зменшуючи кількість трудомістких завдань і людських помилок. Навички ШІ розпізнавання облич можуть встановити особу та місцезнаходження людини, значно покращуючи результати спостереження за натовпом.

Розпізнавання облич зі штучним інтелектом оцінює одяг, структуру скелета та рухи тіла, щоб виявити ненормальну або підозрілу поведінку серед мас, наприклад крадіїв у магазинах або небезпечних водіїв, які порушують правила дорожнього руху. Це також допомагає ідентифікувати транспортний засіб, оскільки програми штучного інтелекту вчать розшифровувати номерні знаки навіть за поганої роздільної здатності або слабкого зовнішнього освітлення. Декілька урядів уже дозволили використовувати ШІ в правоохоронних органах, наприклад канадська поліція [3].

Штучний інтелект може бути дуже корисним у виявленні дорожньо-транспортних пригод за допомогою відеоспостереження та злочинів, пов'язаних з Інтернетом, включаючи торгівлю людьми, відмивання грошей, шахрайство та сексуальне насильство.

Виявляючи підозрілу діяльність, штучний інтелект може запобігати злочинам і допомагати слідчим швидше ідентифікувати підозрюваних, забезпечуючи міцнішу громадську безпеку та збільшуючи довіру суспільства до правоохоронних органів і кримінального правосуддя в цілому.

Завдяки розкриттю злочинів і з наукової точки зору ШІ вдосконалює судово-медичні лабораторії та слідчих у тестуванні та аналізі ДНК шляхом обробки низькорівневих або деградованих доказів ДНК, які не могли бути використані десять років тому. Крім того, справи, які сягали десятиліть давності, були повторно відкриті, щоб надати докази закритих справ про сексуальне насильство та вбивства для ідентифікації злочинців. Таке використання ШІ зменшує кількість нерозкритих злочинів, що зміцнює почуття довіри громадян до правосуддя.

Іншим застосуванням штучного інтелекту є прогнозне правосуддя, яке є статистичним аналізом великої кількості даних прецедентного права – в основному раніше винесених судових рішень – з метою прогнозування результатів суду. Це може допомогти суддям зосередити свій час на справах, для яких їх досвід має вищу додану цінність. У довгостроковій перспективі це може посилити стабільність правосуддя в усьому світі, пропонуючи економічним гравцям більш узгоджені судові рішення, таким чином сприяючи кращому передбаченню.

Штучний інтелект також може передбачати рецидив злочинів, аналізуючи сотні тисяч даних, пов'язаних із кримінальним правосуддям, щоб передбачити нові злочини злочинців, які переховуються. Таке застосування штучного інтелекту може бути дуже корисним для практиків у сфері послуг ордерів, збільшуючи відшкодування штрафів і оптимізуючи розподіл ресурсів, що в довгостроковій перспективі сприяє швидшому відправленню правосуддя.

Усі наведені дані підтверджуються дослідженнями, які проводить на постійній основі *NIJ (Національний інститут юстиції США)*, який прагне реалізувати весь потенціал штучного інтелекту для сприяння громадській безпеці та зниження рівня злочинності. Дослідження штучного інтелекту, які підтримує NIJ, в основному розпадаються на чотири сфери: аналіз відео та зображень громадської безпеки, аналіз ДНК, виявлення пострілів і прогнозування злочинів [4].

Впровадження штучного інтелекту (ШІ) в боротьбі зі злочинністю в світі охоплює широкий спектр застосувань, але метою будь-якого суспільства має бути не тільки встановлення осіб, які вчинили злочин, а запобігання скоєнню злочинів, і в наведених нижче прикладах ми дослідимо, як цього можна досягти за допомогою штучного інтелекту.

Ось, *предиктивне поліцейське патрулювання*: в Tacoma, Washington, використання системи Predpol, яка використовує аналіз даних для прогнозування злочинів, призвело до зниження кількості крадіжок на 22%. Ця система базується на прогнозуванні злочинів за допомогою

алгоритмів, які аналізують попередні злочинні події, що дозволяє поліції ефективніше патрулювати високоризиковані райони [5].

Аналіз ДНК за допомогою ШІ: в сфері судово-медичної науки ШІ використовується для аналізу складних ДНК-мікстур, що дозволяє виявляти ДНК навіть у маленьких кількостях або в деградованих зразках. Дослідники з Сірак'юзького університету розробили метод машинного навчання для розділення індивідуальних ДНК-профілів, що може значно поліпшити точність судово-медичних аналізів. Це дозволяє розслідувати навіть старі злочини, де раніше доступні зразки ДНК були непридатні для аналізу [2].

Прогнозування злочинів і спостереження: в Азії широко використовуються технології прогнозування злочинів і спостереження. Зокрема, китайська компанія Cloud Walk Technology розробляє технології розпізнавання облич і аналізу ходи людини для прогнозування потенційних злочинів. Ці системи аналізують поведінкові зміни та незвичайні рухи, щоб виявити підозрілі дії [5] та інше.

Останніми роками впровадження штучного інтелекту в цілях безпеки зросло. Нещодавно штучний інтелект допоміг створити та надати інноваційні поліцейські служби, зв'язати поліцію з громадянами, зміцнити довіру та зміцнити асоціації з громадами. Зростає використання розумних рішень, таких як біометрія, розпізнавання обличчя, розумні камери та системи відеоспостереження. Нещодавнє дослідження показало, що розумні технології, такі як штучний інтелект, можуть допомогти містам знизити рівень злочинності на 30–40 відсотків і скоротити час реагування екстрених служб на 20–35 відсотків [6].

Те саме дослідження показало, що міста почали інвестувати в картографування злочинності в реальному часі, управління натовпом і виявлення пострілів. Міста використовують розпізнавання обличчя та біометричні дані (84 відсотки), автомобільні та натільні камери для поліції (55 відсотків), дрони та повітряне спостереження (46 відсотків), а також краудсорсингові додатки для звітності про злочини та надзвичайних ситуацій (39 відсотків).

Міжнародна корпорація даних (IDC) прогнозує, що до 2025 року більш ніж 40 відсотків поліцейських відомств використовуватимуть цифрові інструменти, такі як потокове відео в прямому ефірі та спільні робочі процеси, для підтримки безпеки громади та альтернативної системи реагування [6].

Спостереження не є новим, але міста вивчають можливості прогнозування злочинів шляхом аналізу даних спостереження, щоб покращити безпеку. Міста вже знімають зображення для цілей

спостереження, але за допомогою штучного інтелекту зображення тепер можна аналізувати та реагувати на них набагато швидше [7].

Машинне навчання та аналіз великих даних дають змогу орієнтуватися у величезній кількості даних про злочинність і тероризм, виявляти закономірності, кореляції та тенденції. Коли налагоджені правильні стосунки, технології є тим рівнем, який допомагає правоохоронним органам краще виконувати свою роботу та стимулювати зміну поведінки. Кінцевою метою є створення гнучких систем безпеки, які можуть виявляти злочинні чи терористичні мережі та підозрілу діяльність і навіть сприяти ефективності систем правосуддя.

Міста також вивчають інші способи використання технологій стеження та штучного інтелекту, який використовується для зон викидів, щоб зменшити забруднення повітря в цілях сталого розвитку. Ще одна нова сфера застосування – це запобігання черговій кризі здоров'я. Париж використовував штучний інтелект для моніторингу системи метро, щоб гарантувати, що пасажери носять маски. Метою є не виявлення та покарання порушників правил, а створення анонімних даних, які допоможуть владі передбачити майбутні спалахи інфекції [8].

Ці приклади показують, що впровадження ШІ у боротьбі зі злочинністю має великий потенціал, але також порушує низку етичних, правових та соціальних викликів. Використання ШІ для прогнозування та попередження злочинів може підвищити ефективність поліцейської діяльності, але водночас вимагає ретельного розгляду питань приватності, прав людини та відповідальності за помилки автоматизованих систем.

Інтеграція ШІ в систему протидії злочинності в Україні може стати потужним інструментом для забезпечення безпеки громадян. За умови ретельного планування, чіткої стратегії та мінімізації ризиків ШІ може суттєво поліпшити ситуацію з безпекою в Україні.

У ході дослідження виявили, що впровадження ШІ в систему кримінальної юстиції має значний потенціал для покращення ефективності розслідувань та зниження рівня злочинності. Сильний ШІ може внести суттєві зміни у способи збору, аналізу, інтерпретації та використання даних у правоохоронній діяльності.

Однак, разом з перевагами, інтеграція ШІ вносить і певні виклики. Основними серед них є питання приватності, етичні міркування, потенціал упередженості алгоритмів та необхідність адаптації законодавства для ефективного регулювання нових технологій.

Використання світового досвіду демонструє, що успішне впровадження ШІ у кримінальну юстицію вимагає комплексного підходу, який

включає розробку та впровадження чітких правил і норм, що регулюють використання та обмеження ШІ. Також важливим є постійний моніторинг ефективності і безпеки використання ШІ, а також оцінка соціального впливу цих технологій.

Для України це означає необхідність розробки стратегій впровадження ШІ, які враховують як міжнародний досвід, так і специфіку національної правоохоронної системи. Ключовими аспектами такої стратегії мають стати розвиток відповідної ІТ-інфраструктури, підготовка кваліфікованих кадрів, а також створення законодавчої та етичної бази для регулювання та контролю використання ШІ у сфері протидії злочинності.

У підсумку, впровадження сильного ШІ у кримінальну юстицію України відкриває нові перспективи для зміцнення правопорядку та безпеки громадян, одночасно вимагаючи відповідального та обережного підходу до використання цих потужних технологій.

Література:

1. Monday 13 December 2021, by Asma Idder CMG Avocats & Associés, Paris end Stephane Coulaux CMG Avocats & Associés, Paris, Artificial intelligence in criminal justice: invasion or revolution?? <https://www.ibanet.org/dec-21-ai-criminal-justice>

2. Christopher Rigano, 'Using Artificial Intelligence to Address Criminal Justice Needs', (US NIJ Journal 280, January 2019) www.nij.gov/journals/280/Pages/using-artificial-intelligence-to-address-criminal-justice-needs.aspx accessed 2 December 2021

3. Office of the Privacy Commissioner of Canada, 'Police use of Facial Recognition Technology in Canada and the way forward', https://www.priv.gc.ca/en/opc-actions-and-decisions/ar_index/202021/sr_rcmp/ ; Accessed 10 December 2021.

4. October 8, 2018, by Christopher Rigano, Using artificial intelligence to address criminal justice needs, National Institute of Justice, NIJ.ojp.gov, <https://nij.ojp.gov/topics/articles/using-artificial-intelligence-address-criminal-justice-needs>

5. February 2, 2019, published by Daniel Faggella, AI for Crime Prevention and Detection – 5 Current Applications, <https://emerj.com/ai-sector-overviews/ai-crime-prevention-5-current-applications/>

6. Miguel Eiras Antunes, Urban Future With a Purpose 12 trends shaping the future of cities by 2030, 2021, <https://www.deloitte.com/content/dam/assets-shared/docs/deloitte-urban-future-with-a-purpose-study-set2021.pdf>

7. MicroScope: AI: The smart side of surveillance, 11 Nov 2019 by Nick Powling, <https://www.computerweekly.com/microscope/opinion/AI-The-smart-side-of-surveillance>

8. AI Surveillance in a Post-Pandemic World, by Andrew Zola on June 10, 2020, <https://securityboulevard.com/2020/06/ai-surveillance-in-a-post-pandemic-world/>